

Vergunningverlening agrarische bedrijven

Position paper Gelderland voor Rondetafelgesprek Tweede Kamer op 26 september 2023

Gelderland is de mooiste provincie van Nederland. Dat komt door de mensen die er wonen, de bedrijven en instellingen en de prachtige omgeving. En al het moois dat gebeurt in de steden en in het landelijk gebied. Gelderland is rijk aan natuur – dat koesteren we. Natuur is goed voor ons. Voor gezondheid, ontspanning en recreatie, met de Veluwe als grootste aaneengesloten natuurgebied van Noordwest-Europa. Daar zijn we trots op, dus dat willen we graag zo houden. En waar het kan nog mooier maken. Omdat een gebied altijd in beweging is kan vergunningverlening daarbij helpen. De kern is dat er geborgde (bron)maatregelen moeten komen waarmee de vergunningverlening van het slot kan. Die zijn er nog niet waardoor vergunningverlening op dit moment nog te vaak moeizaam gaat. Gefrustreerde initiatiefnemers en belanghebbenden hebben te maken met langlopende procedures voor een faunavergeving en de Wet natuurbescherming. We zijn een betrouwbare overheid die zegt wat zij doet en doet wat zij zegt. En omdat we één overheid zijn verwachten wij dat ook van de landelijke overheid. Alleen als mensen ons vertrouwen wordt er samengewerkt. Maar dat hoeven we u natuurlijk niet uit te leggen.

Bied perspectief voor de landbouw

We willen perspectief en stabiliteit op lange termijn voor onze boeren en tuinders. Landbouw is in de eerste plaats een belangrijke voedselproducent en hangt nauw samen met het verbeteren van de natuur en de waterkwaliteit. Het is een economische sector die van groot belang is en essentieel voor de leefbaarheid in grote delen van Gelderland. Boeren zijn belangrijk voor de groen/blauwe dooradering en biodiversiteit. We willen meer helderheid en voorspelbaarheid. Rust in het beleid voor de sector, zodat er meer zekerheid is over de lange termijn. Dat is goed voor de toekomstbestendigheid. Gelderland is samen met Brabant de provincie met de meeste agrarische bedrijven. Er is in Gelderland ruimte voor intensieve veehouderij. Uitgangspunt is dat de belasting van de natuur afneemt, of in ieder geval niet toeneemt. Als dat met een grote stal beter kan dan met 3 kleine stallen heeft dat misschien ook wel de voorkeur. Een stal mag groter worden mits er door de ondernemer een tegenprestatie (ook in €) wordt geleverd op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, dierwelzijn of milieu. We willen oplossingen om op een eenvoudige manier te kunnen bouwen, boeren, ondernemen en leven met respect voor de natuur.

Programma Veluwe

Op en rond de Veluwe komen grote vraagstukken samen. Woningbouw, water, natuur, landbouw, mobiliteit, defensie en recreatie. Door de grote snelheid waarmee oplossingen gevonden moeten worden, lopen we een groot risico op verrommeling van het landschap, ontwrichting van de economische structuur en grote negatieve impact op de samenleving. Vanuit de provincie starten we met een programma Veluwe, voortbouwend op het vele werk dat de afgelopen tijd al is gedaan. We pakken de vraagstukken op als een samenhangend geheel, samen met Rijk, gemeenten, waterschap, inwoners en bedrijven. We stellen daarvoor een apart programma op dat we willen uitbouwen tot een nationaal plan. Daarmee houden we samen met onze partners regio op de Veluwe en het gebied daaromheen en zorgen we dat de oplossingen voor de grote vraagstukken bijdragen aan een nog mooier en vitaal gebied.

Tijd voor juridisch houdbare vergunningverlening

Het verlenen van vergunningen voor nieuwe activiteiten zit voor een groot deel op slot, wordt steeds ingewikkelder en kost per aanvraag steeds meer tijd. Daarnaast wordt de druk op onze toezichthouders en handhavers steeds groter vanwege een toenemend aantal intrekkingverzoeken en handhavingsverzoeken. Zo heeft Mobilisation for the environment (MOB) van 10 agrarische bedrijven rond het N2000 gebied Korenburgerveen een verzoek tot intrekking van de natuurvergunning ingediend bij Gelderland. Toezicht en Handhaving wordt complexer, capaciteit en kennis moet op peil worden gebracht. Als overheden zouden we, eigenlijk morgen al moeten beginnen om mensen te werven en op te leiden. Zonder een adequaat toezicht en handhaving stelt vergunningverlening weinig voor. Ook zou een open contact vanuit de verschillende overheidslagen met de partijen die intrekkingverzoeken doen kunnen helpen met het verminderen van de juridische gangen die nu genomen worden. Want intrekkingverzoekers reageren veelal op ontwikkelingen (en onzekerheden) van de overheid.

Versnel het legalisatietraject van de PAS-melders

De onzekerheid voor de groep ondernemers die door het wegvallen van de stikstofwetgeving in 2019 niet meer de benodigde toestemming hadden is de achilleshiel voor de stikstofaanpak. Door het oplossen van de problematiek van de PAS-melders is herstel van vertrouwen mogelijk en daarmee een succesvolle aanpak van het stikstofvraagstuk. De verantwoordelijkheid voor de legalisatie van de PAS-melders ligt primair bij het Rijk, maar als Gelderland worden wij voortdurend geconfronteerd met de onzekerheid en onmacht die dit Gelderse ondernemers oplevert.

Hou legalisatie PAS-melders niet tegen vanwege additionaliteitsbeginsel

De additionaliteitstoets wordt uitgevoerd om bij extern salderen te toetsen of de stikstofruimte die beschikbaar wordt gesteld wel kan worden toegevoegd aan een nieuwe vergunning voor een nieuwe activiteit, dan wel - gezien de staat ervan - naar de natuur moet. Bij PAS-melders gaat het om het legaliseren van bestaande activiteiten. Daarvoor is of wordt elders een activiteit beëindigd. Daarmee leidt de legalisatie dus altijd tot een afname van stikstofdepositie en heeft om die reden een positief effect op de natuur. Het zou dan heel contraproductief zijn om legalisatie van PAS-melders tegen te houden vanwege het additionaliteitsbeginsel. Wij vragen u om hier een uitspraak over te doen zodat we het provinciale legalisatieproces met vaart kunnen uitvoeren.

Legalisatie PAS-melders met effecten over provinciegrenzen

Legalisatie van PAS-melders geschiedt via het principe van extern salderen. Echter ziet een aantal provincies op grond van de bevindingen uit de Natuur Doel Analyses (NDA's) op dit moment geen of zeer weinig mogelijkheden om op basis van extern salderen vergunningen te verlenen. Daardoor lijkt het voor provincies zoals Gelderland die wel PAS-melders nu willen legaliseren via extern salderen onmogelijk om PAS-melders te legaliseren die binnen een afstand van 25 km van een N2000-gebied in een andere provincie liggen. Hier zou meer afstemming over moeten zijn.

Regeling ammoniak en veehouderij (RAV)-systematiek in vergunningverlening

Het proces van investeringen in nieuwe emissiereducerende technieken door de veehouderijsector is vrijwel tot stilstand gekomen vanwege de rechterlijke uitspraken over de emissiearme vloeren. Het gevolg is dat er feitelijk weinig gebeurt aan emissiereductie. Het ontbreken van perspectief leidt tot grote frustratie van alle betrokkenen. Wij roepen op tot spoed bij het introduceren van een hele nieuwe systematiek bijvoorbeeld gebaseerd op emissiesturing via een afrekenbare stoffenbalans. U kunt als Tweede Kamer dit actief agenderen zodat er stappen worden gezet. Denk hierbij aan een (nationale) borging van managementmaatregelen in vergunningverlening. Managementmaatregelen zijn maatregelen die boeren op korte termijn al kunnen introduceren door aanpassingen in de bedrijfsvoering bijvoorbeeld via het voerspoor. Introductie van deze maatregelen blijft achter omdat geen zekerheid wordt geboden over wat het vrijwillig beperken van de emissie voor gevolgen heeft voor de bestaande stikstofruimte in een vergunning. Anderzijds zijn boeren de afgelopen decennia gewend geweest dat investeringen in emissiereducerende maatregelen leidden tot de mogelijkheid van uitbreiding van het bedrijf. De uitbreiding van het bedrijf was ook nodig voor de financiering van de investering. Deze patstelling kan worden doorbroken door op landelijk niveau afspraken te maken over hoe om te gaan met de effecten van reductie van stikstofemissie door boeren voor de vergunningverlening.

Versnellingsaanpak zandprovincies & veehouderijsectoren

De Zandprovincies (Drenthe, Limburg, Noord-Brabant, Overijssel, Utrecht en Gelderland) willen samen met de sector via het uitvoeren van fieldlabpilots komen tot versnelling van een stelselwijziging. Het gedroomde nieuwe stelsel gaat uit van een manier waarbij via realtime monitoring gemeten wordt wat de ammoniak-emissie uit het bedrijf daadwerkelijk is, ter vervanging van rekenfactoren uit de RAV. Aldus kan bij de boer vrijheid ontstaan om verschillende technieken (managementmaatregelen, voerspoor, stalmaatregelen) emissie te reduceren. De borging kan – naast via een afrekenbare stoffenbalans – dus ook nog met sensoren plaatsvinden. In Gelderland zijn diverse stallen waar die sensoren al zijn geplaatst en er zijn door Universiteit Utrecht en door OnePlanet meetnetwerken aangelegd in de Regio FoodValley, die inzicht geven in de daadwerkelijke emissie. Deze nieuwe werkwijze is in lijn met het kabinetsadvies van Kwartiermaker Stalinnovatie Ruud Tijssens. Wij vragen ons af hoever het is met het door het kabinet in te stellen Regie-orgaan, dat de innovaties moet aansturen en waar de kennis gebundeld wordt om op departementaal niveau tot stelselwijziging te komen.

Vergunningverlening wordt steeds complexer

We vragen van het Rijk om het stelsel aan te passen aan de behoefte van de samenleving: een eenvoudiger en juridisch houdbaar stelsel. Zodat we in de transitie in ons landelijk gebied tegemoet kunnen komen aan de belangen van de natuur, de inwoners én de agrarisch ondernemers.

Provincie Gelderland

Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 CX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl